

شناسایی ظرفیت‌های گردشگری روستایی و نقش آن در کارآفرینی زنان روستا

(مطالعه موردی: کرمان، شهرستان رابر، روستای هنزآء)

امیرعباس نجفی پور^۱ / زهراسیوندی پور^۲

چکیده

امروزه صنعت گردشگری یکی از بزرگ‌ترین صنایع دنیا محسوب می‌شود. گردشگری روستایی نقش عمده‌ای در توانمندسازی مردم محلی ایفا می‌کند، همچنین در توسعه اجتماعی و اقتصادی روستاها نقش مهمی دارد و می‌تواند باعث استقلال اقتصادی زنان روستایی و خلق فرصت شغلی جدید شود. توجه به روحیه کارآفرینی در روستائیان از مهم‌ترین راهکارهای توسعه روستایی به‌شمار می‌آید؛ وجود جاذبه‌های متعدد گردشگری در روستای هنزآء، فرصت بالقوه مهمی برای توسعه آن به‌وجود آورده است؛ در نتیجه با مدیریت کارآمد می‌توان از ظرفیت‌های این روستا برای دستیابی به این مهم بهره گرفت. هدف مقاله حاضر، شناسایی ظرفیت‌های گردشگری روستای هنزآء و تأثیر آن بر اشتغال بانوان این منطقه است.

با توجه به اینکه این مقاله توصیفی - تحلیلی است و در جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای - میدانی استفاده شده است. محققان به این نتیجه رسیدند که در این روستا موانع کارآفرینی مانند عدم مشارکت گروهی، ناکافی بودن سرمایه باعث اختلال در توسعه این روستا شده است، همچنین از آنجایی که روستای هنزآء دارای جاذبه‌های طبیعی - تاریخی و قابلیت‌های انسانی (تولید صنایع دستی، فرآورده‌های ارگانیک) چشمگیری است، توانسته ظرفیت‌های ویژه‌ای را برای توسعه کارآفرینی زنان به‌وجود آورد.

کلیدواژه‌ها: گردشگری، گردشگری روستایی، ظرفیت، زنان، کارآفرینی، روستای هنزآء.

Email: A.najafipour@bam.ac.ir

۱. عضو هیئت علمی گروه مدیریت گردشگری مجتمع آموزش عالی بم، کرمان، ایران

۲. نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی مدیریت گردشگری، مجتمع آموزش عالی بم، کرمان، ایران.

Email: Zahra.sivandipour1376@gmail.com

۱- مقدمه

امروزه گردشگری در مناطق روستایی و دورافتاده اهمیت ویژه‌ای یافته و وسیله‌ای برای رفاه جوامع محلی تلقی می‌شود. اکثر مناطق روستایی ایران نیز دارای ظرفیت‌های گردشگری فراوانی هستند، اما نکته‌ای که باید در نظر داشت، ارزیابی وضع موجود این ظرفیت‌هاست تا در جهت ترقی و توانمند کردن هر چه بیشتر این مناطق بتوان گام برداشت (افتخاری و بیشمی، ۱۳۸۶).

نبود فرصت‌های شغلی، وجود بیکاری و فقر روستایی را می‌توان از مشکلات اساسی روستاهای کشور برشمرد که به مهاجرت‌های روستا - شهری منجر شده و برای شهرها و روستاها و در واقع کل کشور مشکلاتی را به بار آورده است. از جمله این مشکلات می‌توان به: حاشیه‌نشینی، افزایش نرخ بیکاری در شهرها، و افزایش جرم و جنایت و بزه‌کاری‌های اجتماعی اشاره کرد (فراهانی و حاجی حسینی، ۱۳۹۲). هدف اصلی از اجرای برنامه‌های گوناگون در نواحی روستایی، دستیابی به توسعه روستایی و کاهش بیکاری و ایجاد و افزایش فرصت‌های شغلی است. بیکاری و کمبود فرصت‌های شغلی، نتیجه نابرابری عرضه و تقاضای نیروی کار در روستاهاست (رضوانی، ۱۳۸۳).

زنان به‌عنوان نیمی از جمعیت، بدون شک نقش بی‌بدیل در توسعه و موفقیت طرح‌ها و برنامه‌ها، به‌ویژه از نوع گردشگری دارند. زنان روستایی، با توجه به سبک زندگی و توانمندی‌های خود می‌توانند زمینه‌های بهبود جذب گردشگر را در مناطق روستایی بهبود دهند (مراذعلیان و امینی، ۱۳۹۶).

توانمندسازی زنان به تمام حوزه‌ها اعم از جهانی و محلی نفوذ پیدا کرده است. این مهم یکی از راهکارهای مورد توجه در دو دهه اخیر صنعت گردشگری روستایی است که فرصتی عظیم جهت ملموس کردن فعالیت زنان روستایی، کاهش نابرابری‌های جنسیتی و تحقق عدالت اجتماعی به‌عنوان اهداف توسعه پایدار فراهم می‌آورد. طی توانمندسازی، زنان از خواسته‌های درونی خود آگاه می‌شوند، جرئت دستیابی به هدف را در خود تقویت می‌کنند و از توانایی لازم برای عملی ساختن خواسته‌های خود برخوردار می‌شوند (کتابی و همکاران، ۱۳۸۲).

در این مقاله سعی بر این است که به شناسایی ظرفیت‌های گردشگری روستایی هنزاء و نقش آن در کارآفرینی زنان روستا پرداخته شود.

۲- پیشینه تحقیق

کارآفرینی موضوع تقریباً جدیدی است که در سال‌های گذشته به‌طور جدی مطرح شده و نزدیک به یک دهه است که در کشور ما نیز مطالعه در این زمینه آغاز شده است. لی (۲۰۰۸) معتقد است که امروزه تغییرات سریع در دنیای اقتصاد در بسیاری از جوامع بر اهمیت پیگیری فرصت‌های کارآفرینانه برای ایجاد ثروت افزوده است. پژوهش درباره کارآفرینی موضوع تازه و جوانی است و بعضی معتقدند که این حوزه هنوز در ابتدای راه خود قرار دارد.

یعقوبی و قاسمی (۱۳۸۸)، عوامل موثر بر موفقیت کارآفرینان بخش کشاورزی و راهکارهای حمایت از آنها را بررسی کردند و دریافتند که اعتماد به نفس، نوآوری، شناسایی فرصت‌ها و داشتن دانش و اطلاعات، از عوامل موفقیت کارآفرینان است.

چانگ آ (۲۰۱۳)، در مجله بین‌المللی تحقیقات گردشگری به بررسی نقش کارآفرینی در بهبود و تقویت گردشگری روستایی در تایوان پرداخت. نتایج این تحقیق حاکی از وجود نقش مهم و تأثیرگذار کارآفرینی و بهبود گردشگری روستایی است.

شو^۲ (۲۰۱۲)، در پژوهشی تحت عنوان گردشگری روستایی و نقش زن‌های روستایی در کشور چین به این نتیجه رسید که زن‌ها با توانمندی‌هایی که دارند، زمینه را برای گردشگری روستایی مهیا می‌کنند که این امر می‌تواند زمینه لازم را برای بازسازی اقتصادی و اجتماعی مناطق روستایی ایجاد کند. لاریجانی (۱۳۹۱)، در اوکین همایش ملی جغرافیا و گردشگری در مقاله‌ای تحت عنوان اهمیت نقش گردشگری در توسعه پایدار اقتصادی روستاهای ایران، به این نتیجه رسیده است که یکی از بهترین راه‌های نجات روستاهای کشور از مسائل و مشکلات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی و رسیدن به عدالت اجتماعی و جغرافیایی، توجه هر چه بیشتر مسئولان و مردم به توسعه و گسترش گردشگری روستایی است، زیرا در نهایت به توسعه پایدار روستا می‌انجامد.

خسروی پور و سالاروند (۱۳۹۲)، معتقدند گردشگری روستایی منبع با ارزش اشتغال‌زایی و ایجاد درآمد است می‌تواند وسیله مهمی برای توسعه اجتماعی - اقتصادی جوامع روستایی باشد و به حمایت از محیط زیست و فرهنگ روستایی و تولید درآمد و جذب سرمایه و اشتغال‌زایی، جلوگیری از مهاجرت روستائیان و متنوع‌سازی اقتصاد بپردازد. باراک^۳ (۲۰۰۴)، در پژوهشی با عنوان «گردشگری روستایی در اسپانیا و نقش زن‌ها» اثرات اقتصادی گردشگری روستایی در کشور اسپانیا را از طریق بهبود فعالیت و مشارکت زن‌ها مورد ارزیابی قرار داده و اثرات مثبت آن در زندگی ساکنان محلی را به‌عنوان کلید توسعه روستایی از طریق گردشگری بیان کرده است.

۳- مبانی نظری

کارآفرینی فرآیندی است که به کمک آن بتوان با استفاده از خلاقیت، عنصر جدیدی را همراه با ارزش جدید، با بهره‌گیری از زمان، منابع، ریسک و به‌کارگیری دیگر عوامل به وجود آورد (احمدپورداریانی، ۱۳۷۷) کارآفرینی، فرآیند خلق چیزی نو و قبول مخاطرات و منافع آن است (دادورخانی و همکاران، ۱۳۹۰).

ظرفیت عبارت است از توانایی اشخاص، جوامع، نهادها، سازمان‌ها، نظام‌های اجتماعی و سیاسی برای به کارگرفتن منابع طبیعی، مالی، سیاسی، اجتماعی و انسانی به منظور تعریف و پیگیری اهداف توسعه پایدار. ظرفیت‌سازی یا توسعه ظرفیتی، فرآیندی است که به وسیله آن اشخاص، نهادها و کشورها توانایی‌های گفته‌شده را تقویت می‌کنند (رضوانی، ۱۳۹۰)

آرتوربورمن^۴ (۲۰۰۴)، گردشگری را مجموعه مسافرت‌هایی می‌داند که به منظور استراحت و تفریح و تجارت، دیگر فعالیت‌های شغلی و یا شرکت در مراسم خاص انجام گیرد و غیبت شخص گردشگر از محل سکونت دائم خود در طی این مسافرت موقتی و گذراست. بدیهی است کسانی که اقدام به مسافرت‌های شغلی منظمی بین محل کار و زندگی خود می‌کنند مشمول این تعریف نمی‌شوند. در نهایت باید گفت گردشگری به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که در جریان مسافرت به مقصد، اقامت، بازگشت و حتی یادآوری خاطرات آن نیز انجام می‌شود.

دات (۲۰۰۴)، گردشگری روستایی را این گونه تعریف می‌کند فعالیت چندوجهی که در محیط خارج از شهر صورت می‌گیرد و به گردشگران ماهیت زندگی روستایی را نشان می‌دهد. آپرمان نیز می‌گوید: گردشگری روستایی به فعالیت‌های مزرعه‌ها و غیره مزرعه‌ها گفته می‌شود که در جوامع و نواحی روستایی انجام می‌شود، اما فعالیت‌های تفریحی بیرونی مانند پارک‌های موضوعی و نواحی حیات وحش را شامل نمی‌شود. قادری (۱۳۸۳)، در تعریف گردشگری روستایی می‌گوید همه فعالیت‌های گردشگری در محیط روستایی با توجه به فرهنگ و بافت سنتی روستایی، هنر و صنایع روستایی، آداب و رسوم سنتی که دربرگیرنده گردشگری کشاورزی، گردشگری سبز، گردشگری مزرعه‌ای، گردشگری غذایی و شکار است.

لاوری دینا (۱۹۹۵) زنان کارآفرین را این گونه تعریف می‌کند: زنانی که به تنهایی یا با مشارکت یا از طریق ارث، کسب و کاری را ایجاد کرده و با قبول خطرات مالی و مسئولیت‌های اجتماعی، اخلاقی، روانی و مالی در اداره امور روزانه شرکت جویند و با خلاقیت و نوآوری محصولات و خدمات جدید را ایجاد یا گسترش دهند تا در بازار بر رقبا غلبه یابند. براس (۱۹۹۰)، کارآفرینی زنان را شامل همه فعالیت‌های آنان در زمینه خوداشتغالی یا مستقل، کارفرمایی و همه کسب و کارهای تک مالکیتی و جدید می‌داند.

۴- ضرورت و اهمیت تحقیق

از آنجایی که گردشگری در بسیاری از کشورهای جهان، یکی از بزرگ‌ترین و سودآورترین صنایع محسوب می‌شود، کشور ایران و استان کرمان با جاذبه‌های متنوع و موقعیت برجسته اقلیمی، خواهان منافع اقتصادی از جمله اشتغال‌زایی و درآمد ارزی است و بر حفظ ارزش‌های متعالی و هویت فرهنگی خود نیز تأکید می‌کند (سازمان جهانی جهانگردی، ۱۳۸۲).

برای بیان اهمیت موضوع گردشگری روستایی ذکر دو نکته حائز اهمیت است: نکته اول اینکه در کشورهایی مانند کشور ما هر روز که می‌گذرد، روستاهای بیشتری بر اثر مهاجرت متروکه می‌شوند. دلیل اکثر مهاجرت‌های روستایی، مشکلات اقتصادی، کمبود شغل و امکانات رفاهی در روستاهاست. به نظر اغلب اقتصاددانان اگر اقتصاد در روستاها رونق یابد و در کنار آن فرصت‌های اشتغال افزایش پیدا کند و امکانات رفاهی بیشتری در روستا به وجود آید، بسیاری از روستاها جاذبه بیشتری برای زندگی به دست می‌آورند.

نکته دوم در بسیاری از کشورها گردشگری روستایی یک فعالیت اقتصادی بسیار مهم در کنار سایر بخش‌های اقتصادی مانند: کشاورزی، صنعت و بازرگانی است. با توجه به دو نکته‌ای که در بالا به آن‌ها اشاره شد، می‌توان به اهمیت گردشگری روستایی پی برده در واقع یکی از راه‌حل‌های قابل تامل در رونق بخش به اقتصاد روستاهای کشور با عنایت به منابع سرشار در گردشگری در آن‌ها، همانا توسعه گردشگری در این نقاط است (معصوم، ۱۳۸۲).

با توجه به وجود ظرفیت‌های روستای هنزء از جمله: صنایع دستی نظیر قالی، قالیچه، گلیم، پته و غیره گرفته تا محصولات دامی و کشاورزی اگر محقق این ظرفیت‌ها را خوب بشناسد، می‌تواند در جهت کارآفرینی هرچه بیشتر زنان روستایی گام بردارد و باعث توسعه گردشگری، ایجاد اشتغال و درآمدی برای ساکنان روستایی، به خصوص زنان شود و در نتیجه توسعه پایدار روستایی را در پی دارد.

۵- بیان مسئله

توسعه صنعت گردشگری، به خصوص، گردشگری روستایی در ایران ضمن ایجاد اشتغال برای گروه‌های مختلف، رونق صنایع دستی روستا، حمل و نقل روستایی می‌تواند منبع مهمی برای کسب درآمدهای ارزی و عاملی بازدارنده مقابل خروج ارز باشد. باید از این صادرات نامرئی که در جهان معروف شده است، برای توسعه روستاها استفاده کرد. گردشگری می‌تواند نقش عمده‌ای در توانمندسازی مردم محلی و تنوع بخشی به رشد اقتصادی و ایجاد فرصت‌های اشتغال برای مردم روستاها در ارتباط با سایر بخش‌های اقتصادی ایفا کند (شریف‌زاده، ۱۳۸۷).

امروزه در اکثر کشورها توجه خاصی به کارآفرینی و کارآفرینان می‌شود. یکی از ابعاد بسیار مهم توسعه پایدار روستایی، توسعه اقتصادی همگام با توسعه اجتماعی و اکولوژیکی است. امروزه این اندیشه اقتصادی توجه ویژه‌ای به فعالیت‌های خودجوش اقتصادی تحت عنوان کارآفرینی روستایی دارد و راهکار جدیدی نیز در نظریه‌های توسعه در مناطق روستایی به‌شمار می‌آید (لطفی و خامه چی، ۱۳۹۱).

در کشور ایران نیز مقوله کارآفرینی و خوداشتغالی نواحی روستایی در برنامه عمرانی قبل از انقلاب اسلامی در قالب توسعه گردشگری و بخش کشاورزی و عمران ناحیه‌ای مطرح شد که به دلیل تقلید صرف از الگوهای غربی و وجود دولت اقتدارگرا در زمینه شکوفایی استعدادها، توانایی‌ها، خلاقیت‌ها، نوآوری‌ها و خطرپذیری‌ها ناموفق بود (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، ۱۳۸۵).

در روستاها تعداد زیادی از عوامل انسانی مولد، منابع طبیعی و اقتصادی وجود دارند که می‌توانند در پیشرفت جامعه نقش مهمی ایفا کنند. رسیدن به توسعه‌ای برابر و پایدار در جامعه، بدون در نظر داشتن زنان روستایی، امری دست‌نیافتنی است. در روستای هنزآ با توجه به ظرفیت‌هایی که دارد، اما هنوز روی موضوع کارآفرینی زنان کار نشده است، محقق توجه دارد این ظرفیت‌ها را شناسایی کند و نقش آن‌ها را در کارآفرینی زنان مورد بررسی قرار دهد.

۶- یافته‌های تحقیق

موقعیت جغرافیایی روستا: منطقه گردشگری هنزآ از توابع شهرستان رابر در ۱۷۰ کیلومتری استان کرمان قرار دارد. هنزآ با ۴۱۳/۷۵ کیلومتر مربع مساحت، ۸/۲۴ درصد از وسعت شهرستان رابر را دربرمی‌گیرد. در محدوده این شهر تعداد ۲۲ روستای دارای سکونت دائمی و ۱۲ روستای دارای سکونت موسمی و ۷۶ آبادی خالی از سکنه وجود دارد (جغرافیای تاریخی شهرستان بافت و رابر). روستای هنزآ از طرف شمال غربی به شهرستان رابر و از طرف شمال شرقی به شهر راین و از جنوب شرقی به شهر ساردوییه محدود می‌شود و در نقطه مرزی شهرستان رابر و جیرفت قرار دارد. این روستا از سطح دریا در حدود ۲۸۰۰ متر ارتفاع دارد و آب‌وهوای آن در بهار و تابستان، مطبوع و خنک و در زمستان‌ها سرد است. به‌منظور دسترسی به این روستا باید جاده اصلی بافت در جیرفت را به سمت هنزآ ترک کنید و پس از گذراندن مسیری حدود ۱۰ کیلومتر جاده خاکی پریچ‌وخم به دره‌ای زیبا خواهید رسید که درختان گردو و رودخانه‌ای خروشان در جلوی چشمتان است. اهالی این روستا بسیار مهمان‌نواز هستند که خود دلیلی است تا گردشگران رقت سفر به این روستا را داشته باشند.

جالب است بدانید که علت نام‌گذاری هنزاء این است که محلی‌ها به خروجی آب آسیاب «هنزاءب» می‌گفتند، از همین رو، در این مکان به دلیل آنکه آسیاب‌های آب متعددی قرار داشته نیز به روستای هنزاء مشهور شده است (مجله توریستی الی گشت).

شکل (۱) نقشه موقعیت جغرافیایی

ظرفیت‌های گردشگری روستا: از جاذبه‌های گردشگری این بخش می‌توان به دره گلوگازر، دره زیبای گلی‌هوک، سرمشک، آبشار سرخوئیه، امام زاده سیدمحمدرضا ابوطالب اشاره کرد. در فصل تابستان، عشایر منطقه در اطراف روستا اتراق می‌کنند و به رمه‌گردانی، فرآوری محصولات لبنی و تولید صنایع‌دستی مانند: نخ‌ریسی و گلیم‌بافی می‌پردازند.

محصولات کشاورزی این روستا شامل: گندم، جو، نخود، عدس، لوبیا، سیب‌زمینی و یونجه است و گردو و بادام، از محصولات باغی و سردرختی و کشک، پنیر و روغن حیوانی و عسل است. از بازی‌های بومی روستا می‌توان به مراسم لوک‌بازی، گردوبازی اشاره کرد. اغلب خانه‌های هنزاء بر روی شیب احداث شده‌اند و در و پنجره‌های کوچک دارند. بیشتر خانه‌ها در یک طبقه بنا شده‌اند و فضاهای درونی آن شامل سکونت افراد خانواده، انبار غله و علوفه و مکانی برای انجام فعالیت‌های جانبی خانوار روستایی است (سایت گردشگری گالیور).

این روستا پر از درختان تنومند سر به فلک کشیده گردو، کوچه باغ‌های شیب‌دار و رودخانه‌ای خروشان نیز است که با مردمان باصفا و مهمان‌نوازی که دارد، هر گردشگری را به سمت خود جذب می‌کند. رودخانه دائمی هنزاء در میان روستا جاری است. در گذشته تعدادی آسیاب آبی در مسیر رود وجود داشته که متأسفانه اثری از آن‌ها باقی نمانده است. طبیعت زیبای روستا، میزبان گردشگرانی است که از گرمای تابستان به این منطقه ییلاقی پناه می‌آورند. در این منطقه اقامتگاهی برای مسافران در نظر گرفته شده است:

اقامتگاه بید شیرین: این اقامتگاه بوم‌گردی بید شیرین در روستای ییلاقی و خوش آب‌وهوای هنزآ واقع شده است. معماری و دکوراسیون اقامتگاه هماهنگ با اقلیم منطقه است. امکانات این اقامتگاه شامل: تلویزیون، سرویس چای، پارکینگ روباز، کارت خوان و... است. وضعیت طراحی اتاق: روستایی / دید اتاق: حیاط - باغ.

این اقامتگاه محصولات غذایی خود مانند: نان، ماست و غیره را از دامداران عشایر این منطقه تهیه می‌کند که زنان در تولید این محصولات نقش مهمی دارند و از این طریق به‌طور غیرمستقیم باعث اشتغال و کسب درآمد می‌شوند.

شکل (۳) نمایی از اقامتگاه

شکل (۲) نمایی از اقامتگاه

زنان با تهیه محصولات کشاورزی و فروش به‌عنوان سوغات باعث کسب درآمد شده‌اند.

کاشت فلفل قرمز و پرورش قارچ: برای افراد ماهر در کارهای کشاورزی، گزینه‌های کشاورزی انتخاب‌های خوبی برای شروع کسب‌وکار هستند. برای این کار تنها به گلخانه‌ای کوچک نیاز است تا بتوان از کیسه‌ها و گلدان‌هایی که فلفل‌ها معمولاً در آن‌ها رشد می‌کنند، نگهداری کرد. باید محیط گلخانه بسیار آفتاب‌گیر و دارای خاکی حاصل‌خیز باشد.

تولید محصولات ارگانیک، امروزه به‌دلیل تولید انبوه و غیرارگانیک محصولات غذایی تولید میوه‌ها و سبزی‌ها عاری از مواد شیمیایی و ارگانیک طرفداران زیادی پیدا کرده است. تهیه و فروش چنین محصولاتی در این منطقه توسط زنان به همراه همسرانشان کاری سودآور است، بنابراین، زنان در کنار همسران خود کسب‌وکار کشاورزی محلی راه‌اندازی کرده‌اند که متضمن استفاده از روش‌های ارگانیک برای کشت سبزی، میوه‌ها و سایر مواد خوراکی است. برای این نوع کسب‌وکار، توانسته‌اند محصولاتی را بفروشند که رسماً برچسب ارگانیک دارد.

شکل (۶) گردو

شکل (۵) بنفشه کوهی

شکل (۴) سیاه دانه

محصولات دامی، دامپروری که یکی دیگر از ارکان اصلی اقتصاد این روستاست نیز از مواردی مناسب جهت برنامه‌ریزی در مسیر ایجاد شغل در روستاست. مکانیزه شدن و از حالت سنتی بیرون آمدن در کنار رعایت اصول بهداشتی از ضرورت‌های دامپروری روستایی می‌تواند باشد. زنان این روستا دید گردشگران طرز دوشیدن دام‌ها را به نمایش می‌گذارند و این امر از آنجا که از دید گردشگر جالب به نظر می‌آید، باعث کسب درآمد و افزایش ورود گردشگر شده است.

در کنار استفاده از محصولات لبنی گاو و گوسفند، استفاده از محصولات لبنی سایر دام‌ها، از قبیل: بز، شتر و غیره که زنان در تهیه این محصولات نقش دارند، با استقبال مواجه شده است. زنان توانسته‌اند با شروع کسب‌وکاری در این زمینه و فراهم آوردن شرایط لازم برای نگهداری این قبیل حیوانات درآمد خوبی را به دست آورند.

شکل (۸) میش

شکل (۷) گله گوسفند

صنایع دستی در این روستا نقش پررنگی را ایفا می‌کند. این روستا در زمینه بافندگی (که دارای زیرشاخه‌های بسیاری از جمله جاجیم‌بافی، حصیربافی، قالی‌بافی و... است) دارای قدمتی طولانی است. زنان این روستا صنایع دستی را به‌عنوان سوغات به گردشگران می‌فروشند و همچنین مکانی را برای تهیه این صنایع دستی در جهت آموزش مستقیم گردشگران فراهم کرده‌اند.

شکل (۱۰) کیف طرح گلیم

شکل (۹) کارگاه گلیم بافی

یکی از راه‌های رونق اقتصادی جوامع روستایی پیشرفت و گسترش گردشگری روستایی است. افزایش فرصت کارآفرینی در روستاها می‌تواند از مهاجرت روستاییان بکاهد. انجام این پژوهش به ما نشان می‌دهد که محدوده مورد مطالعه دارای ظرفیت‌های گردشگری فراوانی است و همچنین زنان این روستا دارای قابلیت‌هایی در زمینه تولید صنایع دستی، محصولات کشاورزی ارگانیک، غذاهای محلی و ارائه خدمات به گردشگران هستند که این می‌تواند منجر به ایجاد شغل و کسب درآمد شود. در بررسی موانع، عدم همکاری گروهی و کمبود سرمایه، مهم‌ترین موانع کارآفرینی در این روستا شناخته شده است. نتایج نشان می‌دهند که زمینه‌های زیرساختی بیشترین تأثیر را بر توسعه کارآفرینی می‌گذارند. با وجود اینکه روستاها در همه زمینه‌ها در حد مطلوب نیستند، ولی با تقویت زمینه‌های فردی و زیرساختی می‌توان انتظار داشت که کارآفرینی در روستاها افزایش یابد و از معضل بیکاری و مهاجرت به شهرها کاسته شود. با سرمایه‌گذاری و راه‌اندازی کسب‌وکارهایی هر چند کوچک متناسب با ظرفیت روستاها می‌توان به توانمندسازی روستاییان دست یافت، بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد که با وجود ظرفیت‌های گردشگری و توانایی‌های بالقوه موجود در این روستا گردشگری هنوز نتوانسته نقش چشمگیری در اشتغال، بهبود وضعیت اقتصادی و توسعه کارآفرینی زنان در این روستا داشته باشد.

۸- پیشنهادها و راهکارها

- بررسی ظرفیت‌های روستا به منظور ایجاد فرصت‌های جدید شغلی و راه‌اندازی کسب‌وکارهای جدید؛
- بررسی موانع راه‌اندازی کسب‌وکارهای مرتبط با گردشگری؛
- ایجاد کارگاه‌های آموزشی و استفاده از نیروهای متخصص و آموزش به زنان؛
- واگذاری اختیارات و مدیریت مربوط به فعالیت‌های گردشگری به زنان و کم‌رنگ کردن نقش دولت؛
- ایجاد بازارچه‌هایی برای فروش صنایع دستی و محصولات دیگر؛
- آشنا کردن زنان با بازارچه‌ها؛
- افزایش آگاهی زنان روستا در خصوص نیازهای مصرف‌کننده؛
- تشویق زنان در جهت به نمایش گذاشتن صنایع دستی خود، آموزش مستقیم و ارائه خدمات به گردشگران؛
- ارائه وام‌ها و اعتبارات کم‌بهره با بازپرداخت بلندمدت به زنان برای ایجاد کسب‌وکارهای کوچک.

۹- مراجع

- احمدپورداریانی محمود، (۱۳۷۷)، «طراحی و تبیین الگوی پرورش مدیران کارآفرین در صنعت»، رساله دکتری تخصصی در رشته مدیریت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس. صص ۳۲-۴۹
- افتخاری عبدالرضا رکن الدین و بیشمی بهار، (۱۳۸۶)، چارچوب نظریه‌ای نقش تحقیقات در اجرای موفق سیاست‌های گردشگری، نامه پژوهشگاه، ویژه‌نامه گردشگری، شماره ۱۸ و ۱۹، ۱۳۸۶

- تقی زاده انصاری ح، (۱۳۸۳)، جهانگردی در ایران، اندیشه پویا، چاپ اول.
- ترابی فاطمه، (۱۳۹۴)، شناسایی جاذبه‌های گردشگری روستایی و نقش آن در توسعه پایدار روستاها، مطالعه موردی روستای تاریخی جاجا بخش مرکزی شهرستان تیران و کرون، اولین همایش بین‌المللی و چهارمین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار
- دانشنامه جامع برنامه‌ریزی شهری و روستایی، (۱۳۸۵)، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، تهران.
- دادورخانی فضیله، رضوانی محمدرضا، ایمنی قشلاق سیاوش و بوذرجمهری خدیجه (۱۳۹۰) تحلیل نقش گردشگری در توسعه ویژگی‌های کارآفرینانه و گرایش به کارآفرینی در بین جوانان روستایی (مطالعه موردی: روستای کندوان و اسکندان شهرستان اسکو)، پژوهش‌های جغرافیای انسانی. شماره ۷۸، زمستان، صص ۱۹۵-۱۶۹
- رضوانی محمدرضا، (۱۳۸۳)، مقدمه‌ای بر برنامه‌ریزی توسعه روستایی در ایران، نشر قومس.
- رضوانی محمدرضا، (۱۳۹۰)، مقدمه‌ای بر برنامه‌ریزی توسعه روستایی در ایران، نشر قومس.
- سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور (۱۳۸۵).
- شریف زاده ابوالقاسم و رانژاد همایون، (۱۳۸۷)، توسعه پایدار و گردشگری روستایی، ماهنامه اقتصادی جهاد، خرداد و تیرماه شماره ۲۵۰ و ۲۵۱، صص ۶۱ تا ۷۱.
- فراهانی حسین، حاجی حسینی سمیرا، (۱۳۹۲)، ارزیابی ظرفیت‌های نواحی روستایی برای توسعه کارآفرینی و توانمندسازی روستاییان، مطالعه موردی روستاهای بخش شال شهرستان بوئین زهرا، پژوهش‌های روستایی، دوره ۴، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۲، صص ۷۱۵-۷۴۸
- قادری زاهد، (۱۳۸۳)، اصول برنامه‌ریزی توسعه پایدار گردشگری روستایی، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، تهران.
- ۱۳ کتابی محمود، یزدخواستی بهجت، فرخی راستایی زهرا، (۱۳۸۲)، توانمندسازی زنان برای مشارکت در توسعه. فصلنامه زن در توسعه و سیاست، شماره ۷، صص ۱-۱۵
- لطفی حیدر و خامه چی محسن، (۱۳۹۱)، نقش امنیت در توسعه گردشگری زابل، همایش ملی شهرهای مرزی و امنیت.
- مجله توریستی الی گشت (www.eligasht.com)
- محمدزاده لاریجانی فاطمه، (۱۳۹۱) اهمیت نقش گردشگری در توسعه پایدار اقتصادی اجتماعی روستاهای ایران، اولین همایش ملی جغرافیا و گردشگری در هزاره سوم، نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد.
- مرادعلیان ماریا و امینی ایمان، (۱۳۹۶)، بررسی تأثیرگذاری کارآفرینی زنان روستایی بر جذب گردشگر و قصد تکرار گردشگری، همایش ملی بررسی راهکارهای مدیریت توسعه کارآفرینی روستایی در ایران.
- معصوم، جلال، (۱۳۸۲)، اصول و مفاهیم گردشگری روستایی، مجله دهیاری‌ها، سال اول، شماره ۵.
- chuang. sh. (۲۰۱۳). Residents' attitudes toward rural tourism in Taiwan: a comparative viewpoint journal international journal of tourism research . ۱۵ (۲): ۱۵۲-۱۷۰.
- su. b. (۲۰۱۲). Rural tourism in china. International journal of tourism management. ۳۲(۶). pp ۱۴۳۸-۱۴۴۱.
- ۲۱. li. I. ۲۰۰۸. A review of entrepreneurship research published in the hospitality and tourism management journals. Journal of tourism management . www. Elsevier.com.
- WTO(world tourism organization)۲۰۰۳ . (www.unwto.com)
- www.galiver۷۲۴.com